

Vertrekkend Federatie-voorzitter Frank de Grave kijkt terug en vooruit

‘Eenheid is een kostbaar en kwetsbaar bezit’

Per 1 januari neemt Frank de Grave afscheid als voorzitter van de Federatie. Onder zijn voorzitterschap veranderde een intern verdeelde organisatie naar een club van kracht en gezamenlijkheid.

Hoe kijkt u terug op zes jaar voorzitterschap, eerst vier jaar bij de Orde, de laatste twee bij de Federatie?

‘Als typische alfa heb ik altijd de bewondering gehad voor mensen die – zeg ik dan maar gekscherend – écht iets kunnen. Als ik kijk naar een arts die een moeilijke operatie doet of een knappe diagnose stelt, of als ik zie met wat voor passie en deskundigheid dokters mensen beter maken: daar heb ik groot respect voor. Dat respect is de afgelopen zes jaar tijdens mijn voorzitterschap alleen maar sterker geworden.’

Wat is de aanleiding om nu te stoppen? U had door kunnen gaan.

‘Dit is een goed moment. Volgend jaar bestaat de Federatie drie jaar. Er komt dan een evaluatie over hoe de medisch specialisten vinden dat de Federatie functioneert. Dat is een belangrijk ijkmoment. Ik wil de leden daarbij niet voor de voeten lopen. Dat neemt niet weg dat ik het hier enorm naar mijn zin heb, maar kritische opmerkingen zou ik al snel interpreteren als kritiek op mijn eigen werk. Dat is niet goed. Het is dus verstandig dat een ander het van me overneemt.’

U bent als eerste niet-medicus gekozen tot voorzitter van de Orde en later de Federatie. Wat was daarvoor de reden?

‘Dat ik destijds werd gevraagd, kwam voor mij een verrassing. De overwegingen zijn me later uitgelegd. Men constateerde toentertijd dat de boel vastliep. Er was veel verdeeldheid onder de medisch specialismen. Er was een sterke neiging vooral de verschillen te benadrukken: tussen vrij beroepers en dienstverbanders, tussen academici en algemene ziekenhuizen en tussen ondersteuners, beschouwers en snijders. Dat moest anders, maar de inschatting was

‘Ik zag het als mijn opdracht om de verdeeldheid om te buigen naar kracht en gezamenlijkheid’

dat dat niet zou lukken met een voorzitter die zelf dokter was. Zo iemand staat niet boven de partijen.’

Wat was uw eerste indruk van de medisch specialisten?

‘Van tevoren waarschuwde iedereen me: weet waar je aan begint, die medisch specialisten zijn niet aan te sturen. Dat bleek gewoon niet waar. Dat zijn ze wél. Sterker, ze hebben me altijd alle ruimte gegeven om sturing en leiding te geven. Anders had ik als voorzitter niets kunnen bereiken. Wat me verder opviel was dat medisch specialisten geen goed zicht hadden op de buitenwereld. Dat is het risico bij bevroegen professionals. Die zijn vooral met hun eigen werk bezig. Ik zag het als mijn taak om hen te laten zien hoe de buitenwacht denkt, en hoe je daar het beste mee kunt leren omgaan.’

Waarom vond u dat nodig?

‘Onderhandelen is geven en nemen. Als je iets wilt bereiken, is het verstandig om mee te werken aan de dingen die de buitenwereld – de politiek bijvoorbeeld – belangrijk vindt. Je kunt niet met een verlanglijstje

langskomen en verwachten dat alles geregeld wordt. Je zult je moeten verdiepen in de motieven van de ander. Daarmee vergroot je de kans dat je ook de dingen krijgt die jij belangrijk vindt. In de wereld van de beslissers vormen medisch specialisten maar een kleine groep, hoe belangrijk ze ook zijn in de gezondheidszorg. Medisch specialisten moeten het niet hebben van macht, maar van argumentatie en overtuigingskracht. Daar moet je als Federatie op inzetten.'

Wat wilde u vooral bereiken als voorzitter?

'De Orde was een verdeelde organisatie, en een verdeeld huis is rampzalig. Ik zag het als mijn opdracht om die verdeeldheid om te buigen naar kracht en gezamenlijkheid. Je kunt alleen krachtig zijn als je met één stem spreekt. Geen gemakkelijke opdracht, want bestaande culturen verander je niet in één dag. Tegelijkertijd merkte ik in de talloze gesprekken die ik met medisch specialisten heb gehad, dat zij meer eenheid en verbinding wensten. De weerstand daartegen zat vooral bij een kleine, maar luidruchtige groep. Zij bleken niet de mening te vertolken van de medisch

specialisten in het land. De ledenvergaderingen van de wetenschappelijke verenigingen hebben ook allemaal in ruime meerderheid vóór de Federatie gekozen.'

In hoeverre is dat uw verdienste?

'Ik heb daar uiteraard mijn bijdrage aan geleverd, maar ere wie ere toekomt: het waren toch vooral de dokters die de verbinding wensten. Op die rijdende trein ben ik gestapt.'

Van Orde naar Federatie, van verdeeldheid naar gezamenlijkheid, is uw werk daarmee klaar?

'Het werk is nooit klaar. De structuur is weliswaar veranderd, maar de cultuur van gezamenlijkheid moet ook een plek krijgen in de hoofden van de dokters. De bereidheid om in elkaar te investeren moet je telkens opnieuw bevechten. Kijk, als er een richtlijn gemaakt moet worden, en de wetenschappelijke verenigingen komen daar onderling niet uit, dan maakt dat geen sterke indruk. Als de bereidheid ontbreekt om over je eigen schaduw heen te stappen, blijft de Federatie een reus op lemen voeten.' ►

Op welke prestatie van de afgelopen zes jaar bent u het meest trots?

'Dat het ons is gelukt de medisch specialisten te loodsen van interne verdeeldheid naar kracht en gezamenlijkheid. Dat is de enige manier om hun belangen goed te behartigen. Maar ook op andere dingen ben ik trots. We zijn erin geslaagd om de medisch specialisten in dienstverband buiten de Wet normering topinkomens te houden. Dat beschouw ik als een erkenning van de bijzondere positie van de medisch specialist. En ik ben blij dat de verhouding met de patiëntenverenigingen is verbeterd. Dokters

'De bereidheid om in elkaar te investeren moet je telkens opnieuw bevechten'

en patiënten zijn elkaars bondgenoten. Samen zijn ze onverslaanbaar.'

De nieuwe voorzitter van de Federatie, Marcel Daniëls, is cardioloog. Waarom heeft de Federatie als opvolger voor een dokter gekozen?

'Ik kan die keuze goed begrijpen. De beeldvorming over medisch specialisten is anders dan zes jaar geleden. De thema's zijn ook anders. Ik kan me goed voorstellen dat je dan andere keuzes maakt. Maar je moet niet veralgemeniseren. Een buitenstaander is niet per se beter dan een dokter en vice versa. Je moet je overwegingen laten afhangen van de uitdagingen die zich op dat moment voordoen. Die uitdagingen zijn nu anders dan toen ik aantrad.'

Over nieuwe uitdagingen gesproken: er komen verkiezingen aan. Komt er een Hoofdlijnenakkoord met het nieuwe kabinet?

'Dat is aan het nieuwe bestuur en de nieuwe voorzitter, maar we hebben wel al uitgesproken dat de Federatie beschikbaar is. Zo'n akkoord geeft ons de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de politieke agenda. Dat willen we uiteraard graag.'

Wat die politieke agenda betreft: veel politieke partijen willen dat alle medisch specialisten in loondienst komen. Wat vindt u daarvan?

'Ik ben oprecht verbaasd dat dit onderwerp telkens weer oppopt. Volgens mij zijn er belangrijker onderwerpen te bespreken. Enkele jaren geleden kon ik me iets bij deze discussie voorstellen. De inkomens van sommige vrije beroepers waren toen te hoog. Nu niet meer. Mijn vraag is dan: voor welk probleem is dit een antwoord? En weet wat je overhoop haalt. Het betekent dat je alle medisch specialisten in vrij beroep moet onteigenen. Dat kost miljarden.'

Wat is het standpunt van de Federatie?

'Ons standpunt is: laat medisch specialisten hun eigen afweging maken. Dat werkt het beste. Er zijn medisch specialisten die houden van het ondernemerschap, andere specialisten zitten niet te wachten op al die risico's en investeringen. Die willen gewoon hun werk doen. De een is beter af in vrij beroep, de ander is meer gebaat bij een vast dienstverband.'

U zegt: er zijn belangrijker onderwerpen. Welke zijn dat?

'Dé kernopgave is: hoe houden we de gezondheidszorg in Nederland – die internationaal van hoge kwaliteit is – toegankelijk en betaalbaar.'

Heeft u als scheidend voorzitter nog een advies voor de medisch specialisten?

'De eenheid die we met z'n allen hebben bereikt, is een kostbaar maar ook kwetsbaar bezit. Koester die verworvenheid.' ●